

Tuomas Tyynelä

SEIKKAILU LEIRIAHOLLA

Nuortenleiri Sastamalan seurakunnassa

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Helmikuu 2020

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Helmikuu 2020	Tekijä/tekijät Tuomas Tyynelä
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi SEIKKAILU LEIRIAHOLLA nuortenleiri Sastamalan seurakunnassa		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala		Sivumäärä 23 + 5
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja, Teemu Tamminen, Sastamalan seurakunta		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa nuortenleiri Sastamalan seurakunnalle. Leiri toteutettiin elokuussa 2019 ja sen kantavina teemoina olivat luonto, seikkailu ja elämykset. Kehittämistehtävinäni oli kannustaa nuoria viettämään aikaa luonnossa, luoda nuorille positiivinen luontokokemus sekä vahvistaa heidän kristillistä kasvuaan. Lisäksi tavoitteena oli lisätä nuorten tietämystä siitä, mitä oikeuksia heillä on luonnonkäytön suhteen.</p> <p>Teoriaosassa käsiteltiin nuoruuden kehitystä sekä luonto- ympäristö- ja kristillistä kasvatusta. Tämän lisäksi käsittelin erilaisia ohjaamiseen- ja opettamiseen liittyviä menetelmiä.</p> <p>Leiri oli onnistunut. Nuoret olivat viihtyneet sekä oppineet leirillä uusia asioita. Leirin suunnittelussa oli kuitenkin pieniä ongelmia, mutta ne eivät estäneet mitään tärkeää.</p>		
Asiasanat Kasvatus, Leiri, Nuori, Nuorisotyö, Nuortenleiri, Ohjaus, Opettaminen		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date February 2020	Author Tuomas Tyynelä
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis ADVENTURE IN LEIRIAHO. A youth camp at the parish of Sastamala		
Instructor M.Ed Sari Virkkala		Pages 23 + 5
Supervisor Youth worker, Teemu Tamminen, the parish of Sastamala		
<p>The purpose of my thesis was to plan and execute a youth camp for the parish of Sastamala. The camp was held in August 2019 and the main themes for that camp were nature, adventure and experiences. My development tasks were to encourage young people to spend time in nature, create a positive nature experience, give them more knowledge of their rights about using nature and reinforce their growth as Christians.</p> <p>The theory part this work discusses how human body evolves in youth, nature education, environment education and Christian education. It also discusses different methods of teaching and guiding.</p>		

Key words Camp, Education, Guiding, Teaching, Youth, Youth Camp, Youth Work

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	2
3 NUORUUDEN KEHITYS	3
4 LUONTO- JA YMPÄRISTÖKASVATUS	6
5 KRISTILLINEN KASVATUS.....	10
5.1 Kasvatus.....	10
5.2 Julistus	10
5.3 Lähetys	11
5.4 Palvelu.....	12
6 OPETUS JA OHJAAMINEN	14
7 LEIRIN TOTEUTUS	16
7.1 Alkuvalmistelut.....	16
7.2 Leirijakso	18
7.3 Leirin arviointi	20
LÄHTEET	23

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönäni suunnittelin ja toteutin Sastamalan seurakunnalle nuortenleirin, jonka tarkoituksena oli keskittyä luontoon ja sen tärkeyteen. Sastamalan seurakuntaan kuuluu noin 19 000 henkilöä, mikä on 78% kunnan väkiluvusta (Suomen ev.lut. kirkko 2017). Sastamalan seurakunta järjestää toimintaa kaiken ikäisille. Opinnäytetyöni kohdentui nuorisotyöhön ja leirille osallistuneet henkilöt olivat nuoria tai nuoria aikuisia. Leirin kantavana teemana oli luonto sekä erilaiset pedagogiset ja kasvatukselliset menetelmät, joiden pohjalta pyrin toteuttamaan leirin ohjelman.

Seurakunnasta ja eteenkin sen nuorisotyöstä tuli minulle tärkeä asia rippikoulun jälkeen. Olin todella aktiivisesti mukana nuorten toiminnassa ja sain sieltä paljon hyviä muistoja ja ystäviä. Lopulta tämä sai minut lähtemään opiskelemaan yhteisöpedagogiksi. Opiskeluideni alettua tiesin, että opinnäytetyönä haluaisin toteuttaa nuortenleirin ja antaa nuorille mahdollisuuden kokea sen, mitä itse olen joskus kokenut.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyöni oli toiminnallinen. Tarkoitukseni oli suunnitella ja toteuttaa nuortenleiri. Leiristä jää valmis paketti Sastamalan seurakunnalle, jolla on mahdollista toteuttaa uudestaan leiri. Leirin lähtökohtana oli oma haluni toteuttaa leiri, jossa keskityttäisiin luontoon.

Työn tarkoituksena oli tuottaa nuorille positiivinen ja monipuolinen luontokokemus, lisätä nuorten tietämystä siitä, mitä oikeuksia heillä on luonnonkäyttöön liittyen, innostaa nuoria viettämään enemmän aikaa luonnossa ja kristillisen kasvun tukeminen.

3 NUORUUDEN KEHITYS

Nuoruudessa keskitytään paljon oman identiteetin etsimiseen. Tähän liittyy myöskin paljon erilaisia voimakkaita tunteita, kuten epävarmuutta ja keskeneräisyyttä. Nämä tunteet ovat kuitenkin keskeisiä tunteita yksilön kehittymisen kannalta. Nuoruus on aikaa, jolloin lapsi alkaa kypsyä aikuiseksi. Tämä prosessi tuo esiin suuria kysymyksiä ja ongelmia yksilön tulevaisuuteen riippuen. Eri sukupuolilla on erilaiset ongelmansa. Yksilöiden välillä on myöskin paljon eroja heidän kehityksessään. Toiset kehittyvät nopeammin kuin toiset, minkä takia siirtymäprosessit erilaisten elämäntilanteiden, kuten koulutusjärjestelmän ja työmarkkinoiden välillä voivat kulkea eri tahtia yksilöittäin mukaan. (Kirkkohallitus 2012, 8-9.)

Ihmisen toisena elinvuosikymmenenä ajattelussa tapahtuu paljonkin muutoksia. Ajattelu muuttuu abstraktimmaksi ja asioita kyetään ajattelemaan yleisemmällä tasolla ja aletaan miettimään tulevaisuutta. Nuoruudessa tapahtuva ajattelun kehitys antaa eväät aikuisuuteen. Vaikka kokemus ja ikä kasvavat, ajattelussa ei enää nuoruuden jälkeen tapahdu merkittäviä muutoksia. Lasten ja nuorten minäkuvaa verrattaessa voidaan huomata ajattelun kehitys. Lapsilla tämä koostuu konkreettisista helposti huomattavista asioista, kuten että ”olen pitkä”. Nuoret taas määrittelevät tämän yleisemmällä tasolla, kuten että ” olen sosiaalinen”. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 128-129.)

Ajattelutaitojen kehittyessä nuoret alkavat myöskin luomaan itselleen omaa maailmankuvaa ja ideologiaa. Maailma laajenee perheestä ja sen lähiympäristöstä suuremmaksi krokaanisudeksi ja sen ongelmiin etsitään ratkaisuja. Ratkaisut saattavat olla aluksi todella yksinkertaisettuja, mutta se ei ole tärkeää; tärkeintä on, että näitä ratkaisuja haetaan itsenäisesti. (Nurmi ym. 2006, 129.)

Nuoruutta pidetään siirtymäprosessina lapsuudesta aikuisuuteen, jolloin hän ei ole enää lapsi, muttei kuitenkaan vielä aikuinen. Länsimaissa nuoruus on pidentynyt viimeisen vuosisadan

aikana. Nykyään nuoret käyttävät enemmän aikaa opiskeluun ja saavuttavat taloudellisen itsenäisyytensä myöhemmin kuin ennen. Fyysinen kehitys on nopeampaa kuin aikaisemmin ja populaarikulttuurin ihannoiti on kasvanut. Kaikesta huolimatta voidaan kuitenkin katsoa, että nuoruuden aika on lyhentynyt. Nuoret itse pitävät tärkeimpinä tavoitteinaan päästä mahdollisimman nopeasti kiinni aikuiselämään, kuten oman rahan käyttöön. Aikaisemmin lähinnä aikuisille kuuluneet itsetunto-ongelmat ovat yleistyneet nuorten keskuudessa. (Kirkkohallitus 2012, 10.)

Nuoruus on pidentynyt ja jatkuu nykyään ihmisen kolmannelle vuosikymmenelle tieteenkin riippuen siitä, että miten nuoruuden loppuminen määritellään. Jos kriteereinä ovat työelämään siirtyminen, lasten saaminen ja kasvatukseen osallistuminen, niin nuoruus voi jatkua joidenkin kohdalla vielä neljännellekin vuosikymmenelle. Ajanjaksossa, jota kutsutaan nuoruudeksi, on viimeisen sadan vuoden aikana tapahtunut suuri muutos. Ennen nuoruus saattoi kestää muutamia vuosia, kun taas nykyään se kestää vuosikymmeniä. Elinkeinorakenteen muutos ja koulutuksen pidentyminen ovat olleet kaksi suurinta syytä tälle muutokselle. (Nurmi ym. 2006, 125.)

Vuoden 2009 nuorisobarometrissa nuoret itse nostivat tärkeimmäksi aikuisuuden kriteeriksi kyvyn ottaa vastuun omista tekemisistään. Täysi-ikäisyys taas koettiin kaikista vähiten tärkeimmäksi ominaisuudeksi aikuisuuden kannalta. (Kirkkohallitus 2012, 10.)

Maailma on muuttunut viimeisen sadan vuoden aikana paljon ja niihin vuosiin on mahtunut paljon kehitystä, mikä on heijastunut myöskin nuoriin. Ihmisten arvoja tutkittaessa voidaan huomata sukupolvien välisiä eroja tavassa katsoa maailmaa. Kolme viimeisintä sukupolvea on nimetty x, y ja z, joista z-sukupolveen kuuluvat henkilöt ovat tällä hetkellä nuorisotyön kohteena. He ovat kasvaneet teknologian hallitsemassa maailmassa ja digitaaliset laitteet ovat olleet läsnä syntymästä asti. Virtuaalisuus korostuu erityisesti yhtä realistisena sosiaalisena ym-

päristönä kuin muutkin. Arvoissa korostuvat avoimuus ja läpinäkyvyys. Ajan ja paikan merkitys on kuitenkin muuttunut ja tämä sukupolvi haluaa asioihin nopeaa muutosta. (Kirkkohallitus 2012, 11.)

Nuoret heijastavat aikakautensa arvoja kaikista selvimmin. Nuoria tarkastelemalla on myöskin mahdollista nähdä, millaiselta maailma voisi näyttää silloin, kun he ovat aikuisia. Tämä on näkynyt 1920- ja 1930- luvuilla oikeistolaisen ideologian leviämisenä ja 1960- ja 1970- luvulla radikalismien leviämisenä. (Nurmi ym. 2006, 125.)

4 LUONTO- JA YMPÄRISTÖKASVATUS

Kasvatuksella tarkoitetaan opettavan ja opetettavan henkilön välistä vuorovaikutusta, joka on tarkoituksenmukaista ja jolla yritetään siirtää asiaa tai arvoa toiselta toiselle (Hellström 200, 98-99). Kasvatustaidolla taas tarkoitetaan, sitä että kasvattajalla on tietoa erilaisista kasvatustmenetelmistä ja niiden soveltamisesta käytäntöön. Menetelmät ovat kasvattajalle keinoja, joilla hän pyrkii vaikuttamaan kasvatettavaan, suuntaamaan kasvua tai tuottamaan näkyviä tai näkymättömiä vaikutuksia. (Hämäläinen & Nivala 2008, 200.)

Lapsuuden kokemukset ovat tärkeitä, sillä ne muokkaavat paljon suhtautumistamme asioihin aikuisina. Luontosuhde on yksi näistä asioista. Ihmisen luontosuhteeseen sisältyy mm. luonnon merkitys ja miten luonto ilmenee elämässä sekä millaisen merkityksen ihminen antaa luonnolle. Luontosuhde vaikuttaa myös siihen, miten ihminen kohtelee luontoa ja millainen suhde hänellä on sen käyttöön liittyen, esim. onko siitä taloudellista hyötyä vai onko luonnolla itsessään oma arvo. Myönteisestä luontosuhteesta voi tulla myös hyvä voimavara, joka yleensä kannustaa ihmistä vielä ajatuksiin ja ajatukset taas tekoihin. Tämän kaltaisen luontosuhteen luominen on nykyään kasvatuksessa tärkeä osa. (Cantell 2011, 332.)

Jokaisella henkilöllä tai ryhmällä on oikeus liikkua luonnossa. Suomessa kuitenkin laki rajoittaa asioita, joita voi tehdä luonnossa ja tästä syystä on luotu jokamiehen-oikeudet. Jokamiehen-oikeuksilla tarkoitetaan oikeutta käyttää luontoa, siitä riippumatta, kuka maan omistaa. Näistä oikeuksista ei tarvitse maksaa. Oikeuksien käyttö ei kuitenkaan saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa maan omistajalle. Oikeudet ovat kuitenkin rajalliset ja luonnonsuojelualueilla on joitain rajoituksia. (Metsähallitus 2019.)

Jokamiehen-oikeuksien varjolla voit:

- Liikkua jalan, hiihtäen ja pyöräillen luonnossa, kuten metsissä, luonnonniityillä ja vesistöissä.

- Ratsastaa maastoa vahingoittamatta.
- Oleskella ja yöpyä tilapäisesti alueilla, joilla liikkuminenkin on sallittua.
- Poimia luonnonmarjoja, sieniä ja rauhoittamattomia kasveja.
- Onkia ja pilkkiä. (on kuitenkin kielletty pääasiassa vaelluskalavesistöjen koski ja virtavesi alueilla.)

Jokamiesten oikeuksien varjolla ei voi:

- Haitata maanomistajan maankäyttöä.
- Kulkea pihamailla, istutuksilla tai viljelyksessä olevilla pelloilla.
- Kaataa tai vahingoittaa kasvavia puita.
- Ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta.
- Ottaa sammalta tai jäkälää.
- Tehdä avotulta toisen maalle. (Poikkeuksena jos on saanut maanomistajalta luvan)
- Häiritä kotirauhaa esimerkiksi leiriytymällä liian lähellä asumuksia tai meluamalla
- Roskata ympäristöä.
- Ajaa moottoriajoneuvolla maastossa.
- Häiritä tai vahingoittaa lintujen pesiä ja poikasia.
- Häiritä eläimiä.
- Kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia.
- Päästää koiraa yleiselle uimarannalle, lasten leikkipaikaksi varatulle alueelle, kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle.
- Pitää koiraa kytkemättömänä taajama-alueella, kuntopolulla tai toisen alueella.
- Pitää koiraa kytkemättömänä 1.3. - 19.8. välisenä aikana. (Lintujen pesimäaika)

(Metsähallitus 2019).

Suomi on harvaan asuttu maa, minkä takia suurin osa siitä on metsää ja järveä. Tämä luo hyvät edellytykset luonnossa liikkumiselle, joten jokamiehen oikeudet ovat tarpeellisia. Ne mahdollistavat jokaiselle Suomessa oleskelevalla sen, että he saavat lähteä milloin vain ja mihin tahansa metsään, kun haluavat. Ilman näitä oikeuksia, suomalaisen luonnon ylläpitäminen voisi

olla melko hankalaa jo pelkästään sen takia, että suurin osa Suomesta on metsää ja järveä. Yhteiset pelisäännöt myös luonnon käytön suhteen ovat tarpeellisia.

Vuonna 1977 YK hyväksyi Tbilin ympäristökonferenssissa ympäristökasvatukselle tavoitteet. Tavoitteita oli kolme:

1. Kasvattaa selvään tietoisuuteen ja huoleen taloudellisten, sosiaalisten, poliittisten ja ekologisten tekijöiden riippuvuudesta toisistaan kaupunki- ja maalaisympäristössä.
2. Mahdollistaa jokaiselle ihmiselle sellaisten tietojen, arvojen, asenteiden, sitoutumisen ja taitojen saaminen, joita tarvitaan ympäristön suojeluun ja parantamiseen.
3. Luoda yksilöille, ryhmille ja koko yhteiskunnalle uusia ympäristöön liittyviä toimintamalleja. (Aarnio-Linnanvuori 2010, 10-11.)

Ympäristökasvatuksen periaatteena on tukea näiden kolmen kohdan toteutumista ja omaksu-
mista. (Aarnio-Linnanvuori 2010, 10-11.)

Ympäristökasvatus on melko nuori kasvatuksen ala. Se on syntynyt 1960-luvulla, mutta yleis-
tyi vasta 1970- ja 1980-luvuilla. Ympäristökasvatus on moniulotteinen käsite. Yleensä se kui-
tenkin ymmärretään niin, että se käsittelisi vain ja ainoastaan luontoon liittyvää kasvatusta.
Ympäristökasvatukseen liittyy luonnon lisäksi mm. kulttuurinen, sosiaalinen, taloudellinen,
esteettinen ja eettinen ympäristö. (Cantell 2000, 12-13.) Ympäristökasvatus ei kuitenkaan ole
tarkoitettu vain lapsille ja nuorille. Ympäristökasvatus on tarkoitettu kaiken ikäisille vauvoista
vanhuksiin. (Aarnio-Linnanvuori 2010, 11.)

Koulumaailmassa nykyään käytetään enemmänkin termiä ”kestävän kehityksen kasvatus”
ympäristökasvatuksen sijaan. Tämän tarkoituksena on opettaa oppilaille kestävä elintapaa ja
opetta heitä ottamaan valinnoissaan huomioon niiden ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja

kulttuuriset vaikutukset. Molemmat käsitteet ovat kuitenkin tavoitteiltaan niin lähellä toisiaan, että suomen kielessä ne tarkoittavat samaa asiaa, ainoana erona on toiminnan painotus. Kirkko käyttää useammin termiä ympäristökasvatus. (Aarnio-Linnanvuori 2010, 11.)

Ympäristökasvatukseen sisältyy kolme kasvatustyyppiä: tiedekasvatus, herkkyyskasvatus ja arvokasvatus. Tiedekasvatuksen tavoitteena on kasvattaa tietoa omasta ympäristöstään, kehittää luovaa ongelmanratkaisua ja ymmärtää ihmisen riippuvuus omaan ympäristöönsä. Herkkyyskasvatuksen tarkoituksena on kehittää ihmisen aisteja ja havaintokykyä, jolloin tarkoituksena on tulla tietoisemmaksi omasta ympäristöstään. Herkkyyskasvatus kohdistuu etenkin lapsiin. Arvokasvatuksella pyritään itsenäiseen ja vastuulliseen käyttäytymiseen. Nuorille tätä on hyvä opettaa draamaharjoituksilla tai käytännössä toiminnallisilla asioilla, esim. roskien keräämisellä. (Aarnio-Linnanvuori 2010, 24-25.)

5 KRISTILLINEN KASVATUS

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on linjannut itselleen neljä perustehtävää, jotka ovat lähetys, palvelu, julistus ja kasvatus. Kaikki kirkon toiminta pohjautuu näille neljälle tehtävälle ja jokainen tehtävä toteutuu seurakunnan kaikessa toiminnassa. (Kirkkohallitus 2012, 13.)

5.1 Kasvatus

Nuoriso- ja varhaiskasvatustyö ovat perustuneet seurakunnissa lähinnä kasvatuksen tehtävälle ja muut tehtävät ovat jääneet taka-alalle. Seurakuntien nuorisotyötä kannattelee kolme pilaria: koulujen uskonnonopetus, kasteopetus ja kotien uskonnollinen kasvatus. Seurakunnan nuorisotyö tukee lasten kristillistä kasvua. (Kirkkohallitus 2012, 13.)

Nykyajan haaste seurakunnan nuorisotyössä on se, että kaikki nuoret tai lapset eivät enää saa kotona tukea kristilliselle kasvulle. Lähtötulevaisuudessa on tähän varauduttava ja mietittävä, miten tämä pitää huomioida rippikoulussa, isostoiminnassa ja muissa kasvua tukevissa toiminnoissa. Rippikoulu on etenkin haaste, siinä ajassa, joka rippikouluun käytetään, ei ehditä kuroa umpeen viittätoista vuotta. Tämän takia kirkko ja seurakunta pitäisi tuoda lähelle nuorta elämysten kautta ja tällä tavoin vahvistaa yhteenkuulumisen tunnetta seurakunnan ja nuoren välillä. (Kirkkohallitus 2012, 13-14.)

5.2 Julistus

Julistus ei suoranaisesti näy seurakuntien nuorisotyössä, sillä kaikkiin jumalanpalveluksiin, nuorteniltoihin ja hartauksiin osallistuminen on osa julistusta. Osallistuessaan näihin tilai-

suuksiin on nuorella mahdollisuus Pyhän kohtaamiseen. Evankeliumi on kirkon ja seurakunnan ydin ja se tulee ilmi kaikessa, mitä seurakunta tekee tai jättää tekemättä. (Kirkkohallitus 2012, 14.)

Sosiaalisen median suosion kasvun myötä seurakunnat ovat joutuneet miettimään, miten tehdä julistustyötä tavalla, joka olisi nuorille luontevaa seurata. Sosiaalinen media myös haastaa perinteisen julistuksen tavan, jossa seurakunnan työntekijä julistaa autoritäärisesti. Tapahutuva muutos johdattaa julistajaa ja julistettavaa tasa-arvoiseen asemaan, jossa kumpikaan ei ole toisen yläpuolella ja molemmat osapuolet pystyvät olemaan dialogissa keskenään. Vaarana on kuitenkin, että nuorista muodostuu seurakunta seurakunnan sisälle. Tätä ei saisi tapahtua ja sitä tulisi estää rakentamalla siltaa nuorisotyöstä muuhun seurakuntaan, mutta myös muusta seurakunnasta nuorisotyöhön. Nuorisotyön tulisi olla osa seurakunnan kokonaisuutta, eikä vain yksi osa. (Kirkkohallitus 2012, 14-15.)

5.3 Lähetys

Nuorten parissa tehtävä lähetys on enemmänkin lähetyskasvatusta. Evankeliumissa annettu kehoitus ”menkää ja tehkää” on ymmärretty kehotuksena opettaa nuorille lähetystyön merkityksestä ja sitä, miksi se on osa kirkon olemusta. Lähetys itsessään on evankeliumin viemistä eteenpäin ihmisille, jotka eivät siitä ole vielä kuulleet, mutta tähän taas nuoria ei juurikaan valmisteta. Evankeliumin eteenpäin vieminen kuuluu kaikille kirkon jäsenille ja tässäkään asiassa nuoret eivät ole poikkeus. Nuoret tulisi saada näkymään lähetystyöntekijöinä omassa elämänpiirissään ja tähän nuorisotyönohjaajien tulisi kannustaa nuoria. (Kirkkohallitus 2012, 15.)

Nuorisotyön suurin painopiste lähetyksen kannalta ei ole ulkomailla, vaan omassa kotiympäristössä. Kastettujen määrä Suomessa on ollut jo pitkään laskussa. Tämän takia seurakunnat tarvitsevat uusia väyliä, joiden kautta kertoa evankeliumista. Monikulttuurisuus on myöskin

lisääntynyt maahanmuuton seurauksena. Vaikka suurin osa maahanmuuttajista on kristittyjä voi heille olla vaikeaa löytää seurakuntayhteyttä esimerkiksi yhteisen kielen puuttumisen takia. (Kirkkohallitus 2012, 15.)

Nykynuorten maailma on paljon globaalimpi, kuin aikaisempien sukupolvien. Ajantasaista tietoa ei joudu enää odottamaan, vaan kaikkea voi seurata reaaliajassa, niin hyviä kuin huonojakin asioita. Tästä syystä globaalit ongelmat ovat myöskin tulleet osaksi nuorten arkea. Nykypäivän tärkein kristinuskon anti nuorille toivo ja siitä kumpuava mahdollisuus oikeudenmukaisempaan maailmaan. (Kirkkohallitus 2012, 15.)

5.4 Palvelu

Palvelu, toisin sanoen diakonia, kohtaa nuoria etsivässä työssä. Diakonialla yritetään auttaa niitä nuoria, jotka ovat jo ajautuneet yhteiskunnan ulkopuolelle tai ovat ajautumassa ilman apua. Lähtökohtana on kuitenkin nuoren itsemääräämisoikeus. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokainen on samanarvoinen ja yhtä arvokas ja jokaista tulisi kohdella sen mukaisesti. Etsivällä nuorisotyöllä halutaan luoda mahdollisuuksia nuorille, joille se muuten voisi olla vaikeaa. Etsivä nuorisotyö pyrkii myös auttamaan nuoria löytämään motivaatiota ja voimavaroja elämän suunnan muuttamiseksi parempaan päin. (Kirkkohallitus 2012, 16.)

Seurakunnilla erilaisia on nuorille suunnattuja matalankynnyksen palveluita esim. tekstaritupu, johon voi nimettömästi lähettää viestiä. Annettava tuki ei aina tarvitse olla aikuisen antamaa tukea nuorelle, vaan se voi olla myöskin vertaisryhmiin osallistumista. Nuorilla tulee olla myöskin mahdollisuus halutessaan auttaa toisia nuoria. Tämän kaltainen vertaistukitoiminta teettää työntekijälle enemmän työtä, mutta nuorille se voi olla arvokasta toimintaa, josta on apua. Z-sukupolven nopea elämäntapa taas haastaa perinteisen diakonian vapaaehtoisuuden muodon, jossa saatetaan sitoutua useammaksi vuodeksi. Toisaalta se voi olla paikka, jossa

nuori ymmärtää, että joissakin asioissa tarvitaan pitkäjänteistä hitaasti etenevää kamppailua hyvän asian puolesta. (Kirkkohallitus 2012, 16.)

6 OPETUS JA OHJAAMINEN

Pedagogiikka on vanha, historian kuluessa muuttunut käsite, jolla on monia merkityksiä. Suomessa pedagogiikka voidaan määritellä viidellä eri tavalla: synonyymiksi kasvatustieteen kanssa, kuvaamaan kasvatusoppia, kuvaamaan kasvatustieteen opetusta ja tutkimista tai suppeasti tarkoittamaan opetus- ja kasvatustaitoa ja kuvaamaan kasvatuksellisia suuntauksia. Pedagogiikalla voidaan myös tarkoittaa tapaa, miten opetusta järjestetään. (Hellström 2000, 295-296.)

Elämyspedagogiikkaan sisältyvää toimintaa on vaikeaa määritellä tarkasti, sillä käytössä on paljon termejä, jotka tarkoittavat melko samoja asioita: seikkailukasvatus, -pedagogiikka, -terapia, -liikunta, kokemusoppiminen tai elämyskasvatus. Kaikilla näillä termeillä viitataan toiminnallisuuteen, elämyksiin ja yhdessä toimimiseen. Kaikilla termeillä on myöskin juuria tavoitteellisessa kasvatuksessa ja oppimisessa. (Pulkkinen 2017, 1.)

Elämyspedagogiikka sai alkunsa Saksassa Kurt Hahnin (1886-1974) oivalluksista. Elämyspedagogiikan tarkoituksena on luoda edellytyksiä osallistujien omalle aktiiviselle toiminnalle ja oivaltamiselle. Tämänkaltainen käytäntö auttaa osallistujia oppimaan asioita omakohtaisten kokemusten kautta, jolloin osallistuva henkilö on aktiivisesti osallinen oppimisprosessissa. (Tampio & Tampio 2014, 10.)

Hahnin tarkoituksena tällä kasvatustavalla oli vahvistaa sen ajan nuoria tuntemaan vastuuta elinympäristöstään ja keskittyä yhteiskunnan epäkohtiin sekä niiden muuttamiseen. Sinä aikana jolloin Hahn eli, yhteiskunnassa nousi esille fyysisen liikkuvuuden ja kädentaitojen vähentyminen, aloitekyvyttömyys ja välinpitämättömyys lisääntyivät ja muistin ja mielikuvituksen käyttö vähenivät. Osasyynä tähän kaikkeen oli virikkeiden, kiireen ja ärsykkeiden lisääntyminen yhteiskunnassa. Toiminnallisuus, seikkailu, kokemuksellisuus, sosiaalinen vastuu,

toisen palvelu ja yhdessä toimiminen olivat Hahnille keskeisiä kasvatukseen menetelmiä. Keskinäistä kilpailua vältettiin ja sen sijaan harjoiteltiin yhdessä toimimista tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomeen elämyspedagogiikka saapui 1990-luvun alussa Saksasta. Suomessa kuitenkin samaan aikaan vaikuttivat vahvasti suomalaisten toteuttamat luonto- ja leiritoimintaperinteet (Pulkkinen 2017, 1-2.)

Ohjaajuus on osa monia erilaisia ammatteja pankkivirkailijasta nuorisotyönohjaajaan. Lähes kaikkiin töihin, joissa kohdataan toisia ihmisiä, sisältyy ohjaamista. Ohjaamisen määrä tosin vaihtelee; joissain se on koko aika tapahtuvaa, kun taas joissain se on sivutoimista. (Kalliola, Kurki, Salmi & Tamminen-Vesterbacka 2010, 7.)

Ohjaajuutta ei ole mahdollista määritellä tarkasti tai asettaa määritelmälle raameja. Ohjaajuus on hyvin henkilökohtainen asia ja sen määritelmä lähinnä riippuu yksilöstä. Jollekin ohjaajuus voi merkitä vain yksittäisten tilanteiden ohjaamista, kun taas toiselle se voi olla kokonaisvaltaisena kasvattajana olemista. Käsitys ohjaajuudesta kumpuaa lähinnä niistä kokemuksista, joissa on itse kokenut olleensa ohjattuna henkilönä. (Kalliola ym. 2010, 8.)

Ohjaamiseen kuuluu tavoitteellisuus ja monimuotoisuus. Tähän vaikuttavat mm. ympäristö, jossa ohjaus tapahtuu, ja kohderyhmä, jolle ohjaus toteutetaan. Ohjaamista lähestytään kokonaisvaltaisesti. Ohjaaminen ei ole pelkästään yksittäisten tilanteiden suunnittelua ja toteutusta, vaan myös ihmisten kohtaamista, keskustelua, kuuntelua, läsnäoloa ja kasvatuksellista tuke- mista. Ohjaamisen kasvatuksellisuus korostuu etenkin nuorten ja lasten parissa työskennel- täessä. (Kalliola ym. 2010, 8.-9)

7 LEIRIN TOTEUTUS

Idea leiristä syntyi omasta innostuksestani tehdä opinnäytetyö käytännönläheisenä. Olin itse yhteydessä Sastamalan seurakunnan johtavaan nuorisotyönohjaajaan ja hänen kanssaan sovimme, että voin toteuttaa nuortenleirin. Opiskeluiden edetessä sain idean, millaista leirin sisältö voisi olla, minkä jälkeen esittelin ideaani seurakunnalle ja siellä pidettiin ideasta.

7.1 Alkuvalmistelut

Ensimmäisessä palaverissa, joka pidettiin 4.1.2019, mukana olimme vain minä sekä Sastamalan seurakunnan johtava nuorisotyönohjaaja. Tällöin sovimme leiriin liittyviä asioita todella yleisellä tasolla. Tärkeimpinä päätöksinä oli leirin ajankohta, joksi muodostui 16.-18.8.2019. Tällöin ei seurakunnan työntekijämuutosten takia vielä tiedetty, kuka tulee olemaan työelämäohjaajanani. Tämän lisäksi palaverissa keskustelimme mahdollisista yhteistyötahoista. Yhtenä vaihtoehtona oli tehdä yhteistyötä naapuriseurakunnan kanssa ja järjestää heidän kanssaan yhteinen leiri. Tämä ajatus ei kuitenkaan toteutunut. Yhtenä ohjelmana leirin aikana oli päivällisen valmistaminen retkikeittimillä. Ajatuksenani oli myöskin, että leirillä tulisi olemaan mahdollisuus halutessaan nukkua puolijoukkueteltassa. Tätä varten olin yhteydessä paikalliseen partiolippukuntaan Tyrvään metsäpoikiin. Heiltä sain leiriä varten lainaan puolijoukkueteltan, maa-alustan sekä viisi retkikeitintä.

Minun vastuullani oli myöskin tehdä leiristä mainoksia (LIITE 1 & LIITE 2). Itse en päässyt Sastamalaan mainostamaan leiriä henkilökohtaisesti välimatkan takia. Leiriä kuitenkin mainostettiin tammikuusta alkaen seurakunnan työntekijöiden toimesta. Lähestulkoon kaikki leiriin liittyvä oli minun vastuullani: ohjelman suunnittelu ja toteutus, ilmoittautumisten ja ennakkotietojen vastaan ottaminen, leirikirjeiden ja turvallisuusasiakirjan laatiminen sekä leirille

osallistuvien informoiminen. Työelämäohjaajan vastuulle jäi ainoastaan leirikeskuksen ja keittäjän varaaminen, joista olimme keskustelleet ohjaajan kanssa, mutta hän oli unohtanut varata keittäjän.

Sovimme, että minä otan vastaan ilmoittautumiset leirille. Leiriä alettiin mainostamaan jo tammiukuussa, mutta minulle ensimmäiset ilmoittautumiset tulivat vasta pari viikkoa ennen leirin alkua. Yhteensä minulle tuli kolme ilmoittautumista. Sastamalan seurakunta järjesti 9.8.2019 edeltävän kesän rippileirien jatkis-illan, josta loppujen lopuksi tuli suurin määrä ilmoittautujia leirille, vaikkakin he eivät ilmoittautuneet minulle vaan paikan päällä ohjaajalleni. Leirin alkaessa leirille osallistuvia nuoria oli 12, sekä minä ja ohjaajani.

Ennen leiriä tein leiristä leirikirjeen (LIITE 3) sekä turvallisuusasiakirjan (LIITE 4). Leirikirje oli melko yksinkertainen ja siinä kävi mielestäni hyvin ilmi leirin perusasiat. Kirjeen lähetin osallistujille sähköpostin välityksellä. Suurin osa leiriin liittyvästä viestinnästä nuorten ja minun välillä tapahtui joko WhatsAppin tai sähköpostin välityksellä. Ilmeisesti tämä oli toiminut, sillä kaikki, jotka aikoivat tulla leirille, sinne saapuivat.

Turvallisuusasiakirjaa varten sain ohjaajaltani pohjan, jota Sastamalan seurakunta yleisesti käyttää kyseisen leirikeskuksen leirejä varten. Valmiiseen pohjaan muokkasin asioita, niin että se vastasi leirini sisältöä. Tätä varten kirjoitin uudestaan ohjelman kuvauksen, leiriläisten ja ohjaajien tiedot, sekä rakennustöitten takia muokkasin hieman leirialueen kuvausta. Asiakirjaan listasin myöskin todennäköisyyksiä tapaturmista ja sairastumisista sekä niiden seurauksista ja miten tilanteessa mahdollisesti toimittaisiin. Virkamääräysten takia en kuitenkaan voinut virallisesti olla leirin ohjelma- ja turvallisuusvastaava, mutta käytännössä tämäkin asia oli ”leikisti” minun vastuullani, vaikkakin viimeinen sana oli aina työelämäohjaajallani. Turvallisuutta ajatellen loin myös henkilötietolomakkeen (LIITE 5), jonka lähetin nuorille ennen leiriä sähköpostilla. Viestissä pyysin saada lomakkeen viimeistään heidän saapuessaan leirille.

7.2 Leirijakso

Leirijaksoa varten olin suunnitellut toimintaa sekä laatinut ohjelman. Leiri alkoi perinteiseen tapaan niin, että otin nuoria vastaan sitä mukaan, kun he tulivat. Ennen leirille saapumista olin pyytänyt heitä täyttämään henkilötietolomakkeen, jonka he voisivat ilmoittautumisen yhteydessä antaa minulle. Muutamilta henkilöiltä tämä kuitenkin puuttui. Alaikäisten kohdalla pyysin heiltä, että heidän huoltajansa lähettäisi minulle viestin, josta kävisivät ilmi seuraavat asiat: nuoren nimi, vanhemman nimi ja että nuorella on lupa olla leirillä. Täysi-ikäiset taas saivat täyttää itse lomakkeen leirille tullessaan, jos sen unohtivat. Täysi-ikäisten osallistujien kohdalla koin heiltä tärkeimmäksi tiedoksi, jonkin heidän läheisensä yhteystiedot, jos jokin tapaturma sattuisi tapahtumaan heille.

Aikataulutus leirillä ei ollut tarkka (LIITE 4). Minulla oli valmiina laadittuna päiväohjelmat leiriä varten, mutta loppujen lopuksi ne lähinnä kertoivat aina, mikä on seuraava ohjelmanumero, eikä mihin kellonaikaan se alkaa. Tähän vaikutti paljon se, että leirillä ei ollut keittäjää paikalla, muulloin kuin viimeisen päivän aamuna. Toisaalta tämänkaltaisen vapaa aikataulutus sopi leiriin hyvin ja ohjelmien kannalta se oli parempi, sillä silloin pystyimme rauhassa valmistelemaan ja toteuttamaan niitä.

Ensimmäisessä päivässä ei ollut juurikaan mitään erityisempää ohjelmaa. Ohjasin tutustumiaaktiviteetteja noin puoli tuntia ja myöhemmin illalla oli iltahartaus, jonka olin valmisteellut. Suurin osa leirille osallistuneista tunsivat toisensa etukäteen, joten lopputuloksena oli, että ryhmästä tuli heti melko tiivis. Ryhmytyminen taas jatkui myöskin tyttöillä ja pojilla, kuitenkin erikseen saunomisen ja uimisen aikana.

Lauantaina tapahtui suurin osa kaikesta ohjelmasta. Aamupalaa oli tarjolla yhdeksästä alkaen, mutta koska keittäjää ei leirillä ollut, tämä tarkoitti, että minä sain kattaa aamupalan ja keittää aamupuuron.

Päivää varten olin suunnitellut kolme erilaista ohjelma kokonaisuutta: raamattuopetuksen, leiriolympialaiset sekä ohjattua melontaa ja kalastusta. Aamupäivästä aamuhartauden jälkeen ohjasin raamattuopetuksen, jonka aiheena oli luominen sekä kestävä kehitys. Ensin perehdyimme aiheeseen rakentamalla ulkona kirkkoja luonnonmateriaaleista. Tämän jälkeen seurasi keskustelua kristinuskon suhteesta luontoon, miksi luonto on tärkeä, mikä on meidän vastuamme ja mitä me voimme tehdä. Opetushetken lopuksi oli vielä meditaatiotyylinen hartaus, jonka taustalla soi musiikkia ja minä luin Raamatusta luomiskertomusta, jonka yhteydessä nuoria oli opastettu miettimään, mitä se heille merkitsi.

Seuraavana aktiviteettina oli tarkoitus lounaan jälkeen järjestää melontaa ja kalastusta. Nuoret olivat ennen leiriä toivoneet, että olisi mahdollista leirin aikana päästä melomaan. Olin itse myöskin ottanut mukaan pari omaa virveliäni, jolloin halukkailla olisi myöskin ollut mahdollisuus kokeilla niillä kalastamista. Kuitenkin kun olimme valmiita aloittamaan ohjelmanumeron, samaan aikaan alkoi satamaan vettä kaatamalla ja ketään ei huvittanut meloa tai kalastaa kaatosateessa, joten siirryimme sisälle. Onneksi leirikeskuksesta löytyi lautapelejä ja ohjaajani oli ottanut omia lautapelejänsä mukaan, joten kalastus ja melonta vaihtuikin yhdessä lautapeleiden pelaamiseksi.

Iltapäivän aktiviteettina oli vielä leiriolympialaiset, joissa lajeina olivat luontoaiheisten kuvien tunnistaminen, suohon laulanta, koodin purku, narun poikki polttaminen ja Titanic- niminen peli. Itselläni oli viisitoista kuvaa erilaisista eläimistä, kasveista ja jäljistä, jotka nuorten oli tarkoitus tunnistaa ryhmissä.

Suohon laulannassa ideana on, että ryhmät ovat yhtä kaukana esimerkiksi ämpäristä. Tämän jälkeen sanoin yhden sanan ja ryhmässä nuorten tuli miettiä, missä laulussa tämä sana esiintyy siinä muodossa, jossa olin sen sanonut. Tämän jälkeen se henkilö, joka saa jalkansa ensimmäisen ämpäriin voi kertoa joko laulun nimen tai laulaa sen kohdan laulusta, jossa se sana esiintyy. Nopein ryhmä saa pisteen.

Koodin purkua varten olin valinnut Raamatusta kohdan Ps.92:8. Koodin olin tehnyt, niin että muutin kirjaimet numeroiksi ja tämän jälkeen sekoitin numeroiden järjestyksen.

Narun polttamista varten olimme kaivaneet rantaan kuoppia, yhtä monta kuin ryhmiä oli ja laittaneet narun kulkemaan kuopan yli. Tarkoituksena oli saada naru palamaan poikki. Ohjeistuksena oli, että puuliiteriä ei saa käyttää, eikä puista saa ottaa eläviä oksia, mutta muuten kaikki leirialueelta löytyvä oli nuorten käytössä tätä varten. Jokaiselle ryhmälle jaettiin myöskin askillinen tulitikkuja. Lisä haastetta tähän tehtävään toi aamupäivällä ollut kaatosade, joka oli kastellut koko leirikeskuksen alueen ja koko alueelta ei löytynyt juurikaan mitään kuivaa. Jokainen ryhmä kuitenkin onnistui tässä.

Titanicissa tarkoituksena oli upottaa vastustaja joukkueen vene. Molemmat ryhmät olivat omassa kanootissaan ja minä sekä ohjaajani pidimme niitä paikoillaan, etteivät ne lähtisi ajelehtimaan keskelle järveä, vaan pysyisivät rannan tuntumassa. Molemmilla joukkueilla oli esiineitä, joilla veden heittäminen toisen veneeseen oli helpompaa kuin käsin. Se, jonka vene ensiksi upposi, oli häviäjä. Nuorten mielestä tämä oli hyvä idea.

Viimeisenä ohjattuna ohjelmana lauantaille oli vielä päivällisen valmistaminen retkikeittimillä. Monella nuorella oli partiotäustaa ja retkikeittimen käyttö oli tuttua, mutta suurimmalle osalle retkikeitin oli kuitenkin melko vieras. Teimme päivälliseksi tonnikalapastaa. Valitsin tonnikalapastan sen yksinkertaisuuden vuoksi. Jokaiselle ei ollut omaa keitintä, joten nuoret muodostivat ryhmiä, joissa tekivät ruokaa. Itselleni tärkein tehtävä oli lähinnä opastaa nuorille retkikeittimen käyttöä, ruoanlaiton he osasivat ihan itse.

7.3 Leirin arviointi

Leirin teemaa olisi voinut käsitellä enemmän, sillä siihen liittyvät ohjelmanumerot jäivät melko vähäisiksi. Informaation kulku oli todella pientä ja sitä olisi saanut olla enemmän. Leirin

mainostamiseen olisi kannattanut kiinnittää huomiota ja tehdä mainoksista hieman selkeämpiä. Kaiken kaikkiaan leiri kuitenkin onnistui hyvin ja kaikilla leirille osallistuneilla nuorilla oli ollut mukavaa. (Tamminen 2019.)

Leirin lopuksi keräsin kaikilta osallistujilta palautetta leiristä. Palaute annettiin anonyymisti. Palautteen keräsin kysymällä viisi erilaista kysymystä ja nuoret vastasivat kysymyksiin paperille. Kysymykset olivat:

1. Mikä oli leirillä mukavinta?
2. Mikä oli ikävintä leirissä?
3. Mitä opit leirillä?
4. Mitä pidit leiristä?
5. Lähtisitkö uudestaan?

Kaiken kaikkiaan nuorilta saatu palaute oli todella positiivista ja oli mukava huomata, että kaikki olivat viihtyneet. Leirillä tarkoitukseni oli opettaa asioita retkeilystä sekä kristinuskon suhtautumisesta luontoon. Palautteessa muutama henkilö oli vastannut oppineensa jotain niistä asioista, mitä leirillä käsittelin. Suurin osa vastasi oppineensa uusia pelejä sekä lautapelejä.

Palaute lähinnä osoittaa, että joko ohjelmani sisältö oli liian yksinkertaista tai niin kuin ohjaajani kirjoitti, en onnistunut nostamaan leirin teemaa tarpeeksi esille. Muita asioita joita palautteesta kävi ilmi oli, että nuoret pitivät vapaasta aikataulutuksesta ja se loi tunteen, että ei ole kiire mihinkään. Ikävimpänä asiana nousi se, että käskin kaikki nukkumaan hiljaisuuden alkaessa.

Leirin mainostamista olisi voinut toteuttaa monipuolisemmin ja intensiivisemmin. Itseni olisi ollut hyvä käydä Sastamalassa nuortenillassa kertomassa tästä leiristä itse henkilökohtaisesti. Tämä olisi varmasti innostanut nuoria osallistumaan leirille. Tällä kertaa mainonta kuitenkin toteutettiin lähinnä tekemieni mainosten kautta ja ohjaajani kertoi leiristä nuorille lähinnä mainosteni pohjalta.

Leirin suunnitteluun olisin voinut käyttää enemmän aikaa. Kaiken ohjelman leirille suunnittelin kahden päivän aikana kesätöiden loputtua ja leirillä olleet hartaudet suunnittelin lähinnä samalla, kun valmistin ruokaa. Jos olisin käyttänyt enemmän aikaa itse leirin valmisteluun ja kommunikointiin ohjaajani kanssa teema olisi varmasti ollut paremmin esillä ja ohjelma enemmän sen mukaista. Leiristä saattoi nyt syntyä hieman sekava. Opinnäytetyönä leirissä olisi ollut parantamisen varaa, mutta taas itse nuortenleirinä se oli onnistunut.

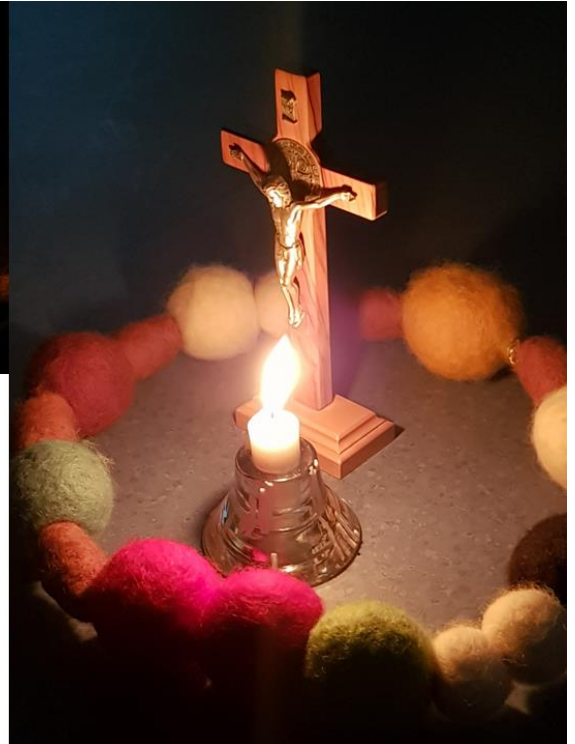
LÄHTEET

- Aario-Linnanvuori, E. 2010. Ympäristökasvatus: teoriaa, käsitteitä ja sisältöä-Teoksessa. I. Sipiläinen & P. Tukeva (toim.) Ympäristökasvatus seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja, 10-30.
- Cantell, H. 2000. Ympäristökasvatus 2000- luvulla – toimintaa ja tutkimusta-Teoksessa. H. Cantell (toim.) Ympäristökasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 12
- Cantell, H. 2000. Uuden käsikirjan käyttömahdollisuudet. H. Cantell (toim.) Ympäristökasvatuksen käsikirja- Teoksessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 13
- Cantell, H. 2011. Lapsuus ja nuoruus ympäristösuhteen perustana-Teoksessa. J. Niemelä, E. Furman, A. Halkka, E. Hallanaro, S. Sorvari. (toim.) Ihminen ja ympäristö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 332-338
- Hellström, M. 2000. Sata sanaa opetuksesta- keskeisten käsitteiden käsikirja, Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Hämäläinen, J. & Nivala E. 2008 Kasvatustiede pedagogisen ihmistyön tiede. UNIPress SUOMI
- Kalliola, T., Kurki, A., Salmi, M. & Tamminen-Vesterbacka, T. 2010. Matkalla ohjaajuuteen. Kirja-paja: Helsinki.
- Kirkkohallitus, 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Suomen ev.lut. kirkko. Helsinki: Unigrafia.
- Metsähallitus. 2019. Jokamiehen oikeudet ja -velvollisuudet. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/jokamiehenoikeudet>. Viitattu: 26.1.2019.
- Nurmi, J., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila I. 2006, Ihmisen psykologinen kehitys, Helsinki: WSOY
- Pulkkinen, A. 2017. Elämyspedagoginen ohjaaminen – tiivistelmä. Outward Bound Finland ry, Saatavissa: http://www.outwardbound.fi/wp-content/uploads/2017/10/EP_tiivistelm%C3%A4.pdf, Viitattu: 15.1.2020.
- Suomen ev.lut. kirkko. Kirkkoon kuulumisuus 2017. Saatavissa: <https://www.kirkontilastot.fi/viz?id=58>, Viitattu: 31.1.2020.
- Tamminen, T. 2019. Henkilökohtainen tiedonanto, sähköposti. 22.8.2019.

Tampio, H., Tampio, M. 2014. Ulos Oppimaan! sata ideaa ulko-opetukseen. Jyväskylä, PS-Kustannus

LIITTEET

LIITE 1

HEI JUURI SINÄ

Nyt kun sain huomiosi niin, tule 16.-18.8. Leiriaholle leireilemään.
Luvassa on paljon ja monipuolisesti kaikkea luontoon liittyvää ohjelmaa.
Halutessa on mahdollisuus kokea, miltä tuntuu nukkua puolijoukkueteltassa.
Leiri on Sastamalan seurakunnan järjestämä.

Ilmoittautua voi Tuomas Tyynelälle
Puh: 0407338167
S-posti: Tuomas.tyynela@centria.fi
Ilmoittaudu leirille viimeistään 9.8.
Hinta on 15e, mikä maksetaan
leirille tulemisen yhteydessä

Toivottavasti nähdään siellä!
Tuomas

Heissan. Mukavaa kun olet päättänyt lähteä leireilemään kanssamme viikonlopuksi (16.-18.8.). Leiripaikkanamme on Leiriahon leirikeskus (Halmeentie 26). Leiri alkaa pe 16.8. klo: 17.30 ja loppuu su 18.8. klo: 14.00.

Muista ottaa mukaasi:

- Henkilötieto lomake täytettynä
- Henkilökohtaiset hygieniavälineet/lääkkeet (myös särkylääkkeet)
- Vaihtovaatteita
- Sään mukaista vaatetusta
- Lakanat/makuupussi

Leirillä myöskin vietetään melko paljon aikaa pihalla, joten ulkovaatteet on hyvä ottaa matkaan.

Leirillä on myöskin halutessaan mahdollisuus yöpyä puolijoukkueteltassa, jos Niin haluat tehdä tarvitset mukaasi lisäksi: makuupussin, makuualustan ja lämmintä vaatetta yötä varten.

Leirimaksu on 15e, jonka voitte maksaa leirille tulon yhteydessä tasarahalla.

Leiri on päihteetön, joten kaikkien päihteiden käyttö on leirillä kielletty! Älkää myöskään ottako energiajuomia matkaan.

Tuomas Tyynelä
0407338167
Tuomas.tyynela@centria.fi

Perjantai

n. 15.00 Ohjaajahahmot Leiriaholla valmistelemassa ja telttojen pystytys

17.30 Leiri alkaa (majoittuminen + turvallisuus asiat)

18.15 Tutustuminen

19.00 Sauna 1

20.00 Sauna 2

21.00 Iltapala

22.00 Iltahartaus

24.00 Kaikki nukkumaan (ehkä)

Lauantai

09.00 Herätys + aamupala liukuvasti 10.00 asti

10.00 lipunnosto + aamuhartaus

10.45 Ohjelmaa

12.00 Lounas

13.00 ohjelmaa

15.00 Päiväkahvi

15.45 Kilpailua/ohjelmaa

17.00 Päivällinen retkikeittimillä

18.00 Sauna 1

19.00 Sauna 2

20.00 Iltapala nuotiolla

21.00 Iltahartaus

24.00 Kaikki nukkumaan (ehkä)

Sunnuntai

10.00 Herätys + lipunnosto

10.30 Aamuhartaus

11.00 Brunssi

12.00 Siivous

13.30 Päiväkahvi

14.00 Kotiin

HENKILÖTIETOLOMAKE

Tuo tämä lomake täytettynä mukanasasi leirille!!

Nimi:

Osoite:

Syntymäaika:

Huoltajan/huoltajat nimi ja puhelin:

Allergiat/erityisruokavaliot:

Saako nuoresta ottaa kuvia käytettäväksi seurakunnan mark-
kinoinnissa: Kyllä ei

Muuta:

Huoltajan allekirjoi-

tus: _____